

Trin ffibriliad atrïaidd gan ddefnyddio ynni gwres wedi'i drosglwyddo drwy lawdriniaeth twill clo i'r galon

*Mae 'arweiniad
Techlechydd' NICE
yn rhoi cyngor i'r
GIG ar pryd a sut y
gellir defnyddio
triniaethau
llawfeddygol
newydd mewn arfer
clinigol.*

Mae'r daflen hon yn ymwneud â phryd a sut y gellir defnyddio ynni gwres wedi'i drosglwyddo drwy lawdriniaeth twll clo i'r galon yn y GIG i drin pobl â ffibriliad atrïaidd. Mae'n egluro'r canllawiau (cyngor) gan NICE (y Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol).

Mae arweiniad Techlechydd yn gwneud argymhellion ar ddiogelwch triniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio. Mae ymyriad yn brawf, triniaeth neu lawdriniaeth sy'n cynnwys torri neu wneud twll yn y croen, neu endosgop i edrych y tu mewn i'r corff, neu ffynonellau ynni fel pelydrau-X, gwres neu uwchsain. Nid yw'r canllawiau yn cynnwys p'un a ddylai'r GIG ariannu'r driniaeth ai peidio. Gwneir penderfyniadau ynglŷn ag arian gan gyrff lleol y GIG (ymddiriedolaethau gofal sylfaenol ac ymddiriedolaethau ysbyty) ar ôl ystyried pa mor dda y mae'r driniaeth yn gweithio a ph'un a yw'n werth am arian i'r GIG.

Mae NICE wedi paratoi'r canllawiau hyn gan fod y driniaeth yn eithaf newydd. Golyga hyn nad oes llawer o wybodaeth hyd yma am ba mor dda y mae'n gweithio, pa mor ddiogel ydyw a pha gleifion fydd yn cael y budd mwyaf ohoni.

Ysgrifennwyd y daflen hon i helpu pobl y cynigiwyd y driniaeth hon iddynt fel y gallant benderfynu p'un a ddylent gytuno (cydsynio) iddi ai peidio. Nid yw'n disgrifio ffibriliad atrïaidd na'r driniaeth yn fanwl – dylai aelod o'ch tîm gofal iechyd hefyd roi gwybodaeth lawn a chynghor i chi am hynny. Mae'r daflen yn cynnwys rhai cwestiynau y gallech fod am eu gofyn i'ch meddyg i'ch helpu i ddod i benderfyniad. Ceir rhai ffynonellau gwybodaeth a chymorth pellach ar dudalen 7.

Beth mae NICE wedi'i ddweud?

Mae rhywfaint o dystiolaeth i ddweud bod y driniaeth hon yn gweithio yn y tymor byr a'i bod yn ddiogel, ond dim ond nifer fach o gleifion oedd yn rhan o'r astudiaethau yn eu cynnwys ac roedd y mesurau a ddefnyddiwyd i fesur llwyddiant yn amrywio. Mae NICE wedi penderfynu os yw meddyg am ddefnyddio'r driniaeth hon, dylai sicrhau ei fod yn cymryd camau ychwanegol i egluro'r ansicrwydd ynglŷn â pha mor dda y mae'n gweithio, ynghyd ag ansicrwydd sy'n gysylltiedig â risgiau posibl y driniaeth. Dylai hyn ddigwydd cyn i'r claf gytuno (neu beidio â chytuno) i'r driniaeth. Dylai'r claf gael y daflen hon ac unrhyw wybodaeth ysgrifenedig arall fel rhan o'r drafodaeth. Dylid hefyd roi trefniadau arbennig ar waith ar gyfer monitro'r hyn sy'n digwydd i'r claf ar ôl y driniaeth.

Dylid dewis cleifion gan dimau o feddygon arbenigol yn cynnwys cardiolegydd a llawfeddyg cardiaidd, y naill a'r llall wedi'u hyfforddi ac yn meddu ar brofiad o'r defnydd o lawdriniaeth i drin anhwylderau rhythm y galon. Dim ond llawfeddygon sydd â hyfforddiant a phrofiad arbennig o lawdriniaeth twll clo drwy wal y frest a defnyddio ynni gwres i ddinistrio meinwe ddylai wneud y driniaeth hon. Mae NICE yn gofyn i feddygon anfon gwybodaeth am bawb a gaiff y driniaeth a'r hyn sy'n digwydd iddynt wedyn i storfa wybodaeth ganolog, sef Canolfan Wybodaeth ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol y GIG er mwyn gallu archwilio diogelwch y driniaeth a pha mor dda y mae'n gweithio dros gyfnod o amser. Mae NICE wedi annog ymchwil pellach i'r maes hwn ac efallai y bydd yn adolygu'r driniaeth os bydd rhagor o dystiolaeth ar gael.

*Efallai nad hon fydd
yr unig driniaeth
bosibl ar gyfer
ffibriliad atrïaidd.
Dylai eich tîm gofal
iechyd siarad â chi
ynghylch p'un a
yw'n addas i chi a
pha opsiynau
triniaeth eraill sydd
ar gael.*

Trin ffibriliad atrïaidd gan ddefnyddio ynni gwres wedi'i drosglwyddo drwy llawdriniaeth twll clo i'r galon

Ni chaiff y driniaeth ei disgrifio'n fanwl yma - siaradwch â'ch arbenigwr i gael disgrifiad llawn. Yr enw meddygol ar y driniaeth hon yw 'Abladiad radioamledd epigardiaidd thorasgopig ar gyfer ffibriliad atrïaidd'. Ystyr 'thorasgopig' yw llawdriniaeth twll clo drwy wal y frest. Mae 'epigardiaidd' yn cyfeirio at arwyneb allanol y galon ac ystyr 'abladiad radioamledd' yw defnyddio ynni gwres i ddinistrio meinwe.

Mae ffibriliad atrïaidd yn gyflwr sy'n effeithio ar y galon gan achosi curiad afreolaidd. Mae'n digwydd pan fo'r ysgogiadau trydanol sy'n rheoli curiad y galon yn drysu fel bod y galon yn curo'n afreolaidd ac yn rhy gyflym. Pan ddigwydd hyn, ni all y galon bwmpio gwaed o amgylch y corff yn effeithlon. Mae ffibriliad atrïaidd yn cynyddu'r risg o geuladau gwaed, strôc a marwolaeth. Mae triniaethau yn cynnwys meddyginiaeth i reoli rhythm a chyfradd y galon, neu i atal torthenni gwaed rhag ffurfio. Gellir cynnig triniaethau llawdriniaethol pan nad yw meddyginiaeth yn gweithio neu os na ellir ei goddef. Mae dau fath o ffibriliad atrïaidd: ysbeidiol, lle y mae pyliau o rhythm calon annormal yn para am gyfnod byr ac yna'n dod i ben, a pharhaus, lle mae'r rhythm annormal yn parhau am gyfnod amhenodol. Caiff y llawdriniaeth ei chyflawni fel arfer gyda'r claf o dan anesthetig cyffredinol. Gwneir toriadau bach yn wal y frest a gosodir camera a chyfarpar drwyddynt. Gadewir yr aer allan o'r ysgyfaint dde i roi mynediad. Caiff rhannau dethol o'r galon eu dinistrio gan ddefnyddio teclyn sy'n trosglwyddo ynni gwres. Nod y driniaeth yw atal gweithgaredd trydanol annormal.

Beth mae hyn yn ei olygu i mi?

Os yw eich meddyg wedi cynnig y driniaeth hon i chi, dylai ddweud wrthyfch fod NICE wedi penderfynu bod y manteision a'r risgiau yn ansicr. Nid yw hyn yn golygu na ddylid cyflawni'r driniaeth, ond dylai eich meddyg egluro beth mae'r driniaeth yn ei olygu yn llawn a thrafod y manteision a'r risgiau posibl gyda chi. Dim ond ar ôl i'r drafodaeth hon gael ei chynnal y dylid gofyn i chi a ydych am gytuno i gael y driniaeth hon. Dylech gael gwybodaeth ysgrifenedig, gan gynnwys y daflen hon, a'r cyfle i drafod y driniaeth gyda'ch meddyg cyn i chi wneud penderfyniad.

Mae NICE wedi penderfynu hefyd fod angen mwy o wybodaeth am y driniaeth hon. Efallai y bydd eich meddyg yn gofyn i chi a all manylion eich triniaeth gael eu defnyddio i helpu i gasglu rhagor o wybodaeth am y driniaeth hon. Bydd eich meddyg yn rhoi rhagor o wybodaeth i chi am hyn.

Efallai y byddwch am ofyn y cwestiynau isod

- Beth yn union yw'r driniaeth hon?
- Beth yw'r manteision posibl?
- Beth yw'r tebygolrwydd y bydd y manteision hynny yn berthnasol i mi? A allai cael y driniaeth wneud i mi deimlo'n waeth?
- A oes triniaethau amgen?
- Beth yw risgiau'r driniaeth?
- A yw'r risgiau'n fach neu'n ddifrifol? Pa mor debygol ydyw y byddant yn digwydd?
- Pa ofal y bydd ei angen arnaf ar ôl y llawdriniaeth?
- Beth sy'n digwydd os aiff rhywbeth o'i le?
- Beth allai ddigwydd os na chaf y driniaeth?

*Gallech ddewis
cael y driniaeth
hon, cael triniaeth
wahanol, neu
beidio â chael
triniaeth o gwbl.*

Crynodeb o fanteision a risgiau posibl

Isod ceir disgrifiad bras o rai o'r manteision a'r risgiau a welwyd yn yr astudiaethau a ystyriwyd gan NICE. Edrychodd NICE ar saith astudiaeth o'r driniaeth hon.

Pa mor dda y mae'r driniaeth yn gweithio?

Mewn pedair astudiaeth yn cynnwys cyfanswm o 138 o gleifion, roedd gan 81–93% rhythm calon normal pan gawsant eu hadolygu 6-18 mis ar ôl y driniaeth. Roedd yr astudiaeth fwyaf yn cynnwys 70 o gleifion; roedd gan 42 ohonynt ffibriliad atrïaidd ysbeidiol ac roedd gan 28 ffibriliad atrïaidd parhaus. Erbyn 3 mis ar ôl y driniaeth, roedd angen meddyginiaeth ar 43% o gleifion â ffibriliad atrïaidd ysbeidiol a 61% o gleifion â ffibriliad atrïaidd parhaus o hyd. Erbyn 12 mis ar ôl y driniaeth, roedd pethau wedi gwella fel bod angen meddyginiaeth ar 14% o gleifion â ffibriliad atrïaidd ysbeidiol a 38% o gleifion â ffibriliad atrïaidd parhaus.

Mewn un astudiaeth o 27 o gleifion, monitrowyd cynnydd 23 o gleifion am 3 mis ar ôl y driniaeth. O'r 23 o gleifion, nid oedd angen meddyginiaeth ar 15 ohonynt tri mis ar ôl y driniaeth. Mewn astudiaeth arall o 26 o gleifion, roedd gan 21 ohonynt rhythm calon normal 6 mis ar ôl y driniaeth ac o'r rhain, nid oedd angen meddyginiaeth ar 12 ohonynt mwyach. Dilynodd dwy astudiaeth arall, yn cynnwys 42 o gleifion, gynnydd cleifion am fwy o amser (hyd at 18 mis) a dangosodd fod 88% o gleifion yn gallu rhoi'r gorau i'w meddyginiaeth.

Yn ogystal ag edrych ar yr astudiaethau hyn, gofynnodd NICE am farn cynghorwyr arbenigol hefyd. Mae'r cynghorwyr hyn yn arbenigwyr clinigol yn y maes hwn o feddyginiaeth. Dywedodd cynghorwyr mai nodau'r driniaeth oedd lleihau'r angen am feddyginiaeth a lleihau

symptomau ffibriliad atrïaidd. Nododd un cynghorwr nad yw effeithiau hirdymor y driniaeth yn sicr.

Risgiau a phroblemau posibl

Nododd yr astudiaeth o 70 o gleifion fod angen llawdriniaeth bellach ar 2 o gleifion oherwydd cymhlethdodau. Roedd angen triniaeth ar un claf i drwsio llwybr annormal (ffistwla) a ddatblygodd rhwng y galon a'r oesoffagws (corn gwddf) ac roedd angen triniaeth ar glaf arall i ehangu rhydveli oedd wedi culhau. Yn yr astudiaeth o 27 o gleifion, cafodd un niwmothoracs (aer yng ngheudod y frest gan achosi i'r ysgyfaint ymgwmpo) a thybiwyd fod gan un arall lid o'r feinwe o amgylch y galon. Yn yr astudiaeth o 26 o gleifion, cafodd un groniad o hylif ym meinwe'r ysgyfaint. Yn ogystal ag edrych ar yr astudiaethau hyn, gofynnodd NICE am farn cynghorwyr arbenigol hefyd. Mae'r cynghorwyr hyn yn arbenigwyr clinigol yn y maes hwn o feddyginiaeth. Dywedodd cynghorwyr mai ymhlith y cymhlethdodau posibl mae: niwed i'r galon, gwaedu, rhwystr neu gulhau rhydweiliau'r galon, a risg uwch o rythm calon annormal ar ôl y driniaeth.

Rhagor o wybodaeth am ffibriliad atrïaidd

Gall NHS Choices (www.nhsdirect.wales.nhs.uk) fod yn fan da i gael gwybod mwy. Efallai y gall eich gwasanaeth cyngor a chysylltiadau cleifion (a elwir yn PALS fel arfer) lleol roi cyngor a chymorth pellach i chi.

NICE

Mae NICE yn llunio canllawiau (cyngor) i'r GIG ynglŷn ag atal, canfod a thrin gwahanol gyflyrau meddygol. Ysgrifennir y canllawiau gan arbenigwyr annibynnol gan gynnwys gweithwyr gofal iechyd proffesiynol a phobl sy'n cynrychioli cleifion a gofalwyr. Maent yn ystyried pa mor dda y mae ymyriad yn gweithio a pha mor ddiogel ydyw, ac yn gofyn barn cynghorwyr arbenigol. Mae'r arweiniad Techlechydd yn berthnasol i'r GIG cyfan yng Nghymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Disgwylir i staff sy'n gweithio yn y GIG ddilyn y canllawiau hyn.

I gael rhagor o wybodaeth am NICE, ei waith a sut mae'n gwneud penderfyniadau, ewch i www.nice.org.uk/aboutguidance

Mae'r daflen hon yn ymwneud ag 'Abladiad radioamledd epigardiaidd thorasgopig ar gyfer ffibriliad atrïaidd'. Mae'r daflen hon a'r canllawiau llawn a anelir at weithwyr gofal iechyd proffesiynol ar gael ar www.nice.org.uk/HTG180

Rydym yn annog sefydliadau'r sector gwirfoddol a sefydliadau'r GIG a chlinigwyr i ddefnyddio testun o'r llyfryn hwn yn eu gwybodaeth eu hunain am y driniaeth hon.

National Institute for Health and Clinical Excellence

MidCity Place, 71 High Holborn, London, WC1V 6NA; www.nice.org.uk

ISBN 978-1-4731-7865-6

N1819 1P Jan 09

© National Institute for Health and Clinical Excellence, 2009. All rights reserved. This material may be freely reproduced for educational and not-for-profit purposes. No reproduction by or for commercial organisations, or for commercial purposes, is allowed without the express written permission of NICE.